

Corona virüsü yayılıyor ve buna bağlı olarak da ölü sayısı artıyor. Neredeyse bütün ülkelerde bulunmakla birlikte virüsün yıkıcı sonuçlara ulaştığı üç ülke şimdilik Çin, İran ve İtalya. Değişik ülkelerde artan oranda radikal önlemler alınıyor. Futbol maçlarının seyircisiz oynanması, okulların kapatılması, 100'den fazla kişinin katılacağı toplantıların yapılmaması gibi...

Kapitalist ülkelerde pandemi (uluslararası salgın) olur da Marksistlerimizin değerli yorumları eksik olur mu? Kapitalizm çöküyor, bu son krizdir vb. Bu insanlar yıllardan beri aynı şeyleri konuşmaktan ve her seferinde de boşa düşmekten bıkmadılar. Artan oranda ciddiye alınmadıklarının da farkında değiller. Öyle ya, yıllardan beri bir şey olacağını ilan ederseniz ve o şey de olmazsa, ciddiyetiniz de kalmaz.

Corona kapitalist ülkeler arasında yeni düzenlemeye yol açacak ama çöküş ihtimali görünmüyor. İşçi sınıfı mı kapitalizmi çökertecek? Bu sınıf son olarak sosyalizmi çökertmişti... Öyle ya, komünist partilerine karşı gösteri yapan yüz binlerce insan işçi-emekçi değil miydi? Fransa gibi emperyalist bir ülkede oylarını önemli oranda ırkçı Ulusal Cephe'ye veren de onlardır. Benzer durum İngiltere'de ve bir oranda Almanya'da da görülebilir.

O kadar çok örnek var ki lafı uzatmayayım...

Marksistlerimize "hayırlı beklentiler" dileyip konuyu inceleyelim.

İtalyan ekonomisi çökmüş durumda ve bu durum biraz zaman geçince daha açık ortaya çıkacaktır. İspanya'da da durum iyi görünmüyor.

Almanya'da bugün ilginç bir gelişme oldu. Hükümet büyük firmaların ekonomik olarak destekleneceğini daha önce ilan etmişti. Çok sayıda firma için siparişler azalmış durumda ve mecburen üretimi azaltacaklar, işçilerin bir bölümünü de kısa çalışmaya yönlendirecekler. Hükümet bu konudaki uygulamayı kolaylaştıracağını ve gerekli finansmanın da sağlanacağını açıkladı. Bugün ek olarak küçük ve orta işletmelerin de destekleneceği açıklandı. Hatta restoranlar, meyhaneler, taksiler denilerek bazı isimler de sayıldı. Bu destek ne oranda yapılacak, belli değil; karar hükümetten çıktı, Federal Meclis'e gelecek ve yasalaşacak... Maliye Bakanı'nın sözleri açıklayıcıydı: "İşten çıkarmalarla küçük ve orta işletmelerin iflasını engellemek zorundayız. Corona'dan sonra Almanya eski performansında devam edebilmelidir."

Ekonomik önlemler paketinin boyutu tam belli değil ama milyarlarca Avro olduğu söylenebilir. Bu para nereden gelecek? Küçük bir bölümünü Avrupa Birliği fonlarından alabilirler ama esas kaynak içerdedir. Almanya bütçesi yıllardan beri fazla veriyordu ve yüksek miktarda para birikmişti. Bunu ekonominin değişik alanlarına pompalayacaklar.

Hayat ciddi oranda yavaşlamış durumda ve düşünün ki dünyanın önde gelen havayolu firmalarından Lufthansa uçuşlarının yüzde 40'ını iptal etti. ABD Avrupa'dan gelen uçak istemediği için oran yüzde 50'ye çıkacaktır.

Birkaç ay daha sürmesi beklenen Corona ardından Yunanistan örneğinde yaşandığı gibi İtalyan ekonomisinde de yoğun tasarruf önlemleri devreye girecek. Çok sayıda banka ve şirketi başta Almanya satın alacak...

Hatırlayacaksınız Yunanistan'da da benzer durum yaşanmış, çok sayıda grev ve birkaç kez de genel grev yapılmış, Marksistlerimiz "devrim mi oluyor acaba?" diye düşünmüş; kriz döneminde seçimi önce Syriza yeniden kazanmış, sonraki seçimi ise sağcılar kazanmıştı.

İtalya'da farklı bir durum ortaya çıkacağını sanmıyorum. Umarım tersi olur ama hiç sanmıyorum. 2000-2005 yılları arasında İtalyan komünistleri Rifondazione (Yeniden Kuruluş) ile iyi bir adım atmışlardı. Bu parti o dönemde Avrupa ülkelerinde sosyal hareketlerle ilişkisi en iyi olan partiydi. İşçi sınıfı geriden geliyordu, halen de öyledir ya... Sosyal Forum hareketi güçlüydü. Rifondazione'nin başkanı Fausto Bertinotti sendikacıydı. Frankfurt'taki bir toplantıda kendisini tanıdım. Parti daha da güçlendi ve İtalya'daki hükümete ortak oldu. İtalya İkinci Körfez Savaşı'nı destekledi; bunlar da hem barışı savunuyorlardı hem de hükümet ortağıydılar ve öyle hızlı dağıldılar ki... İngilizcede "İtalyan komünizmi, yükseliş ve düşüş" başlıklı yazılar okuyabilirsiniz; bu dönemi anlatırlar.

İtalya'da ekonomik zorluklar yeni değil, özellikle genç ve eğitimli nüfus boşalıyor, özellikle Almanya'ya geliyorlar.

Sosyal Forum hareketi geriledi ve bunun üzerine "Gördünüz mü?" gibi bir soru anlamsız olur. Bu hareket Avrupa'da birkaç ülkeyi kapsayan protesto eylemlerini organize edebiliyordu. Bırakın birkaç tanesini, iki ülkede bile işçilerin yaptığı ortak eylem olmadı Avrupa'da. Onlar yükseldiler ve düştüler ama diğerleri hiç yükselmedi.

Corona ardından Çin'in dünya ekonomisindeki konumu zayıflayacak çünkü üretim önemli oranda durmuş durumda. Almanya iyice yükselecek, öyle görünüyor.

Bu ülkede ölü sayısı şimdilik 5 kişi ve yaklaşık 3000 kişide virüs olduğu kesinleşmiş. Buna birkaç bin kişi demek daha doğru olur çünkü virüs alan herkes hastalanmıyor, hafif geçiriyor. Bu ise kişideki bağışıklık sisteminin gücüne bağlıdır.

Türkiye'de "bizde yok" denirken radikal önlemler alınmaya başlandı. Başka ülkelerdekini aynısı bizde de olacaktır: hasta sayısı tek tük başlar, sonra birdenbire artar. Ek olarak, Türkiye insanının bağışıklık sistemi pek güçlü değildir. Bunun yoksullukla ilgisi vardır ama sanıldığı kadar fazla değildir. Sağlıklı beslenmenin önemini anlamamaktan kaynaklanır. Bu tür bir beslenme için fazla para gerekmez, önemli olan paranın nasıl harcandığıdır.

1980'li yıllarda Türkiyeli işçilerin Almanya'daki ekonomik durumu iyiydi. Çok sigara içmek, kahvede saatlerce kağıt oynayarak hareket etmenin az olduğu bir hayat sürmek ve çok fazla yemek... Sonuçta 60'lı yaşlarda ya ciddi hastalıklar ortaya çıkıyor (kanser ve kalp hastalıkları gibi) ya da daha fazla yaşayamıyorlardı. Bu özellik sonraki kuşaklarda da büyük değişme göstermeden sürüyor.

Hanau'da geçenlerde ırkçı bir Almanın 11 kişiyi öldürdüğü nargile-bar benzerlerindeki durum aydınlatıcıdır. Bazı şehirlerde sağlık idareleri bu yerleri kapatıyorlar çünkü ölçümlerde içerde yüksek derecede karbon monoksit bulunuyor. Bu zehirleyici bir gazdır ve sık sık buna maruz kalanların genç yaşta bile olsalar kalp ve damar hastalıklarına yakalanmaması mümkün değildir.

Buralarda özellikle Türk-Kürt ve Arap gençler bulunuyor.

Sonuca gelirsek, Almanya tarihinde görülmemiş devlet müdahalesini boşuna yapmayacak. Her ülkenin ekonomik durumunu biliyorlar, hangilerinin batacağını tahmin ediyorlar ve az zararla atlatabildikleri oranda iyice yükselme şanslarının olduğunu görüyorlar.

Büyük devlet müdahalesi de bunun için yapılıyor.

Almanya'da yıllardan beri liberalizm değil ordo-liberalizm var denir. Ordo eki devletin ekonomiye gerek gördüğünde güçlü müdahalesi anlamında kullanılır. 2008 yılında dünya çapında çok sayıda bankanın batmasına neden olan krizden Almanya –İngiltere'ye göre- az etkilenmişti; nedeni ise bu ülkede bankaların ileri derecede özelleştirilmemiş olmasıydı. Yine de banka kurtarma operasyonları yapıldı ama İngiltere'deki kadar değil...

Son olarak yeniden belirteyim: virüsü almak, hasta olmak değildir. Açıklanandan çok daha fazla kişide virüs var ama hastalığı hafif geçiriyorlar.